

## Till näringsutskottet

Näringsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1999/2000:63 Godkännande av avtal om ersättning i samband med stängning av Barsebäcksverket, m.m. jämte motioner. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner de åtaganden för staten som följer av det avtal om ersättning i samband med stängning av Barsebäcksverket som den 30 november 1999 träffats mellan staten, Sydkraft AB och Vattenfall AB. I propositionen föreslås även en lag om särskilda skattebestämmelser vid kärnkraftsavveckling.

Utskottet får anföra följande.

## Skattefrågor

### *Propositionen*

I propositionen föreslås skattefrihet för ersättning som ett företag får enligt lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling eller på grund av avtal med staten om avveckling av kärnkraft. Skattefriheten förutsätter att ersättningen har beräknats netto efter inkomstskatt, och ränta som kan utgå på ersättningen skall inte vara skattefri. Nettoberäknade ersättningar för ökade utgifter för skatt eller för tidigare lagda skattekostnader skall åtnjuta en motsvarande skattefrihet. Skattefriheten kompletteras med regler som innebär att utgifter som får anses ha beaktats vid beräkning av en ersättning inte skall få dras av vid taxeringen. Särskilda regler föreslås även i fråga om den skattemässiga värderingen av tillgångar som har beaktats när ersättningen har bestämts.

För ersättningar som skall täcka framtida utgifter i samband med avvecklingen föreslås en regel som medför att sådana ersättningar – oavsett hur de behandlas i bokföringen – vid beskattningen får tas upp som intäkt löpande allteftersom beloppen betalas ut.

Lagförslaget innehåller även ett antal bestämmelser om beskattningen vid bl.a. överlåtelse av elkraft och av olika tillgångar i samband med omstrukturering på grund av ett beslut om kärnkraftsavveckling. En särskild regel om underlaget för räkenskapsenlig avskrivning liksom en regel om befrielse från stämpelskatt om en reaktorfastighet förvärvas som ett led i en kärnkraftsavveckling föreslås också.

Lagen med de särskilda skattebestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2000 och tillämpas på händelser som inträffat sedan den 1 januari 1999, dvs. på händelser som inträffat innan lagstiftningen har trätt i kraft. Enligt propositionen leder de föreslagna reglerna till att skattebelastningen för företagen i fråga blir lägre än enligt generella regler. En retroaktiv tillämpning kommer därför inte i konflikt med förbudet mot retroaktiv lagstiftning i 2 kap. 10 § regeringsformen. Lagrådet har inte haft någon annan uppfattning.

I propositionen berörs vissa dispensfrågor. I denna del lämnas emellertid inte något förslag som riksdagen skall ta ställning till.

#### *Motionerna*

I motionerna N23 av Bo Lundgren m.fl. (m), N25 yrkande 1 av Eva Flyborg m.fl. (fp) och N26 yrkandena 1 och 2 av Inger Strömbom m.fl. (kd) yrkas om avslag på propositionen i dess helhet. När det gäller den skattemässiga behandlingen av ersättningar vid kärnkraftsavveckling skriver Bo Lundgren m.fl. i sin motion att det inte finns anledning att frånga de principer vid beskattningen som gäller vid beskattning av ersättningar i samband med expropriation. Snart sagt varje företag eller person som blir drabbad av expropriering av egendom kan enligt motionärerna anföra liknande motiv och skulle därmed kunna åberopa att ersättningen skall vara skattefri. I Eva Flyborgs m.fl. motion anför bl.a. att den valda lösningen med skattefrihet ökar komplexitetsgraden i reglerna och att alla konsekvenser inte kan överblickas. Inger Strömbom m.fl. skriver i sin motion bl.a. att det inte finns tillräckligt starka skäl för att göra undantag från de allmänna skattereglerna. Även i motion N22 av Roy Hansson (m) finns ett avslagsyrkande. Motionären har också ett yrkande om att riksdagen inte skall medge att skattereglerna, som föreslås i propositionen, skall tillämpas retroaktivt (yrkande 3).

#### *Utskottets ställningstagande*

Ersättningar som utgår som en följd av ett regeringsbeslut om att stänga en kärnreaktor kan i princip jämföras med sådana ersättningar som utgår vid expropriation och liknande intrång. Sådana ersättningar är skattepliktiga. Det kan naturligtvis anföras goda argument för att även ersättningar som utgår till följd av ett beslut om stängning av ett kärnkraftverk genomgående bör vara skattepliktiga. Mot detta har i propositionen framhållits att ett beslut att stänga en kärnkraftsreaktor är i flera avseenden en unik företeelse. En sådan stängning beslutas av regeringen. Stängningen innebär ett stort ingrepp för de företag som drabbas. Att investera i en ny reaktor är inte möjligt. Företaget har i och för sig möjligheter att sätta av belopp till ersättningsfond. Det är dock ovisst i vad mån en ersättningsfond skulle kunna tas i anspråk under de tre år – eller i speciella fall sex år – fonden får behållas.

Om den ersättning som staten skall betala beräknas netto efter inkomstskatt – vilket är fallet i det avvecklingsavtal som nu har presenterats för riksdagen – tillkommer att staten vid oförändrade skatteregler skulle få betala en högre ersättning än enligt avtalet och sedan få tillbaka mellanskillnaden i

form av skatt. Om ersättningen skall tas upp till beskattning innebär det att det kan ta många år att få klarhet i det slutliga ersättningsbeloppet och den slutliga kostnaden för staten. Vidare måste staten bevaka att skatten som inräknats i den utgivna ersättningen faktiskt betalas. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det mesta talar för att en ersättning som betalas för att kompensera inkomstbortfallet för att en reaktor stängs och som beräknats netto bör vara skattefri.

En särskild bestämmelse föreslås också för beskattningen av löpande ersättningar för framtida utgifter som ett företag får på grund av ett avtal med staten om avveckling av kärnkraft. En utgångspunkt är här att ersättningar av detta slag, som är avsedda att täcka avdragsgilla driftskostnader, också i fortsättningen skall vara skattepliktiga. Den regel som föreslås förhindrar att ett företag vid beskattningen tvingas ta upp det nuvärdesberäknade beloppet av samtliga löpande ersättningar redan det beskattningsår när den första utbetalningen sker. Utskottet anser att det är befogat med den särskilda regel som regeringen föreslår för att klargöra detta.

I lagförslaget 17 § finns hänvisningar till vissa bestämmelser om värdeminskningsavdrag i inkomstskattelagen (1999:1229). Hänvisningen till 18 kap. bör ändras så att den i stället avser 3–5 §§.

Utskottet har i övrigt inte funnit anledning till någon kommentar till regeringens förslag om särskilda skatteregler vid kärnkraftsavveckling. Utskottet tillstyrker följaktligen att lagstiftningen genomförs och avstyrker därmed motionerna i den mån de innebär avslag på eller ändringar i denna.

Stockholm den 21 mars 2000

På skatteutskottets vägnar

*Arne Kjörnsberg*

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Desirée Pethrus Engström (kd), Catharina Hagen (m), Yvonne Ruwaida (mp), Rolf Kenneryd (c), Johan Pehrson (fp), Lars U Granberg (s), Margareta Cederfelt (m), Claes Stockhaus (v) och Lars Lilja (s).

## Avvikande mening

Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Desirée Pethrus Engström (kd), Catharina Hagen (m), Johan Pehrson (fp) och Margareta Cederfelt (m) anför:

Enligt gällande rätt är ersättning som utgår vid en expropriation skattepliktig om den ersätter en skattepliktig inkomst. Regeringen föreslår nu särregler för

att de ersättningar enligt Barsebäcksavtalet som skall täcka inkomstbortfall inte skall bli beskattade. Regeringen hänvisar till att ett beslut att stänga en kärnkraftsreaktor är i flera avseenden en unik företeelse. Även om åtgärden att avstå från ett väl fungerande kraftverk kan betecknas som unik finns det inte någon anledning att i skattehänseende frånga de principer som gäller för alla andra företag vid den här typen av ingrepp i äganderätten. Det verkliga skälet till skattebefrielsen är sannolikt att regeringen dels vill minska de synliga kostnaderna för avvecklingen av kärnkraftsreaktorer, dels vill undvika att utgiftstaket överskrids. Sådana skäl skall självfallet inte anföras för att göra ersättningarna skattefria.

Inte heller när det gäller stämpelskatten finns det någon anledning att frånga de allmänna principer som gäller för alla företag i landet. Om stämpelskatten är ett hinder för att genomföra transaktionen, har man att välja mellan att höja ersättningen eller att ändra de generella bestämmelserna. Det finns heller ingen anledning att behandla omstruktureringar till följd av en kärnkraftsavveckling på annat sätt än vad som gäller för andra företag. Om dessa regler, som är till för att underlätta omstruktureringar i näringslivet, nu visar sig uppställa besvärliga hinder i enskilda fall är lösningen i stället att se över hela omstruktureringsproblematiken igen.

Vi anser följaktligen i enlighet med vad som anförts i flera motioner att regeringens förslag till särskilda skattebestämmelser strider mot gällande principer och att allmänna regler i stället bör tillämpas i alla fall av så kvalificerade intrång i äganderätten som expropriation och liknande intrång innebär. Vi stödjer naturligtvis även i övrigt motionerna N22 yrkande 1, N23, N25 och N26. Det innebär att vi avstyrker propositionen i dess helhet.